

“Interim e Vesuvio monte pluribus locis latissimae flammae altaque incendia relucebant, quorum fulgor et claritas tenebris noctis excitabatur.”

“Intussen sloegen op verschillende plaatsen zeer brede vlammen en hoge branden uit de Vesuvius. De donkere nacht versterkte de gloed en helderheid van het schouwspel.”

Gaius Plinius de Jongere aan geschiedschrijver Tacitus

Pompei en Capri

Toeren aan de Amalfikust

Jeff Keustermans

“Fortes fortuna adiuvat, het geluk is voor de durvers,” zei Gaius Plinius de Oudere, toen hij van wal stak in Misenum, een legerplaats aan de baai van Napels. Hij voerde er ten tijde van keizer Vespasianus het bevel over het vlooteskader. Op 24 augustus in het jaar 79, omstreeks het zevende uur (kort na de middag), verscheen een ongewoon grote wolk in de vorm van een pijnboom boven de Vesuvius. Plinius voer de baai in om het fenomeen beter te kunnen zien en te helpen bij de evacuatie van de stad Pompei. Maar noodgedwongen zette hij koers naar Stabiae, aan de zuidkust van de baai. Dat doen wij ook tijdens onze rit langs de baai van Napels...

Oude fabriek

Het verkeer aan de baai van Napels is van het ergste wat ik ooit in Italië zag. “Staat de Vesuvius weer op uitbarsten?” vraagt Ingrid. “Het geluk is voor de durvers,” antwoord ik vastberaden, terwijl gesticulerende Italianen me langs beide kanten voorbijsteken. Toch bereik ik met mijn gezin net als Plinius in de late namiddag Stabiae. Castellamare di Stabia om precies te zijn, een stadje met zeventigduizend inwoners ten oosten van Sorrento. Vele eeuwen brachten de koningen van Napels hier hun vakanties door.

Ons hotel ligt even buiten het centrum aan zee, met uitzicht op de acht kilometer brede Vesuvius aan de andere kant van de baai. Een oude fabriek werd omgetoverd tot een stijlvol modern hotel. Strak design, maar toch warm van aankleding. Om te bekomen van het helse verkeer nemen we een duik in het 25-meterbad. Tapijtdikke handdoeken en de zon drogen mijn huid. De golven, wind, meeuwen en het gepraat van (niet-Italiaanse) gasten kabbelen op de achtergrond. Het lawaai van de kustweg die wat hoger tegen de rots ligt, horen we amper. De kerels van de *salvataggio* houden de zwemmers maar met één oog in de gaten. Hun hormonen drijven het andere naar twee monokinimeisjes.

Iedereen eet vanavond buiten. Buitenmaatse witte bloempotten met halfvolwassen bomen sieren het terras van het restaurant. “Zijn dat citroenen?” vraag

ik aan de ober, wijzend naar de uit de kluiten gewassen gele citrusvruchten. “Nee, bergamot. Samen met citroenen zijn ze typisch voor de streek rond Sorrento,” antwoordt Aldo, terwijl hij een glas prosecco inschenkt. Het is nog net licht genoeg om de uitgebreide kaart te lezen. Aan de overkant van de baai sluierd een vuurrode oranje wolkengloed rond de top van de Vesuvius. Alsof de avondzon wil citeren uit de brief van Gaius Plinius de Jongere aan geschiedschrijver Tacitus, over de ervaringen van zijn oom, terwijl die dineerde in Stabiae bij Pomponianus: “Intussen sloegen op verschillende plaatsen zeer brede vlammen en hoge branden uit de Vesuvius. De donkere nacht versterkte de gloed en helderheid van het schouwspel.”

Met deze langzaam uitdovende achtergrond, geniet Ingrid van *risotto al profumo di limone con calamari croccanti*. De mannen smullen van *spaghetti con pesce e rucola* en kiezen daarna voor inktvis met citroencompote uit Sorrento. Naast mij zie ik gestoomde verse zwaardvis. Drie jaar oude gerijpte en geperste druiven van op de flanken van de Vesuvius vullen ons glas uit een fles *Lacryma Christi del Vesuvio* (Piedirosso Terredora). De *coppa di frutta brinata con suo sorbetto* verrast ons met sorbet van pruimen, kastanjes en okkernoot. Met de rekening komt een ruime vingerhoed limoncello.

Archeologisch feest

's Morgens hangt er geen enkel wolkje meer bij de Vesuvius. Het lijkt veilig om te gaan kijken naar de gevolgen van de uitbarsting. In 79 na Christus kwamen in de baai vele duizenden inwoners om het leven. De meesten door wolken van as en vuur die hen de adem afsneden. Zo ook Gaius Plinius de Oudere. Onder de dikke laag as die Pompei en het nabijgelegen Herculaneum in enkele uren volledig bedekten, werden meer dan duizend lichamen ontdekt, vaak verscholen in kelders, op de vlucht voor de ramp die hen letterlijk boven het hoofd hing. Na de uitbarsting werd Pompei vergeten. De Romeinse stad bleef verborgen tot 1748.

Ook vandaag is het nog zoeken naar de ruïnes die verscholen liggen tussen de woonkazernes van het moderne Pompei. Vandaag is nog altijd niet alles opgegraven. "Wauw, dit is een echte stad!" zegt Jan-Frederik onder de indruk van de uitgestrekte straten en huizenblokken. We wandelen langs graanmolentjes en bakkersovens van een *panificio*, en langs olijfpersen, beklimmen de treden van de twee theaters van de stad, en zien de 1280 meter hoge Vesuvius dreigend boven het forum. "Het centrale marktplein was toen al verkeersvrij," leest Laurens in de gids. "Hier, deze grote stenen moesten de karren aan de rand van het plein tegenhouden, net zoals de amsterdammertjes bij ons."

"*Cave Canem*, pas op voor de hond," waarschuwt een mozaïek aan de deur van een grote patriciërswooning. Maar de hond is weg. Al negentien eeuwen. In geen enkele andere stad kan je zomaar in alle huizen binnenlopen. Pompei is een feest voor nieuwsgierigen. Binnentuinen, zuilengalerijen, muurschilderingen... maar geen bewoners en amper gebruiksvoorwerpen. "Een pond olijven?" vraagt Laurens, terwijl hij doet alsof hij met een mooi versierde lepel olijven uit een vat schept in een prachtige blauwwitte glazen pot. De stenen winkeltoog met ingebouwde vaten staat er nog. De lepel en pot brachten de archeologen, samen met de andere belangrijkste vondsten, naar het Museo Archeologico Nazionale in Napels. Maar met een beetje fantasie herleeft alles voor onze ogen... Bij de uitgang, in de Via delle Tombe, zien we grafmonumenten. Sommige zo groot als kleine huisjes. Ze dateren van voor de vulkaanuitbarsting, maar herinneren ons eraan dat dit archeologische feest eigenlijk een catastrofe was.

Speedboot naar Capri

Lokale producten zetten de toon van het uitgebreide ontbijtbuffet: citrusvruchtensalade, yoghurt van buffelmelk, verse vijgen en dadels. Een wit cruiseschip vaart in de verte naar de haven van Napels. "Wij moeten dadelijk ook naar onze boot," zegt Ingrid. "Onze boot?" vraagt Laurens. "Verrassing! Daar aan de kade!" wijst ik. De *Crowne*, een twaalf meter lange speedboot met kapitein Rocco Vanacore aan boord, wacht op ons aan de pier van het hotel. "Handdoeken mee?" vraagt Rocco. "Want jullie gaan nat worden!" Neen dus. De *salvataggio*-mannen brengen spontaan een set. Cap 270 zegt het kompas. We volgen de zuidkust van de baai, richting Capri. De wind staat tegen en de boot beukt op de golven. We houden ons goed vast. Naast ons schittert Sorrento op honderd meter hoge kliffen.

Kort voor Capri kloppen we de vleugelboot die al enige tijd in ons vizier voer. De intense begroeiing op Capri contrasteert met de blauwe zee. Her en der plakken hui-

zen tegen de groene heuvels. Herinneringen aan Caraïbische eilanden. Maar hoger op het eiland overheersen de rotsen. Een fel oranje busje rijdt ver weg over een smalle baan naar de top. Nog maar net om de eerste tip van het eiland varen we een postkaart uit Thailand binnen. Steile rotsen steken op korte afstand van elkaar her en der boven het water uit. "Hou je vast," zegt Rocco vastbesloten. Vol gas, zoals James Bond, scheren we erheen. Maar onze James Bond vertraagt genoeg om veilig door een

natuurlijke tunnel in een van de rotsen te varen, al schudt de boot toch vervaarlijk heen en weer in de nauwe doorgang. De motoren gonzen en weergalmen. Amper buiten duwt Rocco de gashendels naar voren. We stuiven vooruit. "Willen jullie nog door een tunnel?" vraagt Rocco. Natuurlijk. Hij stuurt de *Crowne* in een kleine

Dreaming...

verlaten baai. “Zie je die tunnel?” vraagt hij. “Ja, maar die is maar drie meter breed, daar kan jij niet door,” zegt ik. “Klopt, maar jullie wel,” lacht Rocco. “Jullie kunnen erdoor zwemmen. Ik pik jullie op aan de andere kant!” Jan-Frederik en Laurens zitten snel in zee. Ik test met mijn teen de temperatuur van het water. Heerlijk warm, opnieuw zoals in de Caraïben. We zwemmen voorzichtig door de tunnel. De bodem kunnen we niet zien, en de golflslag zwiëpt ons heen en weer. Binnen kunnen we wel vijftien meter hoog zien. Het water smaakt zilt. De tunnel is smaller, maar langer dan de eerste. Wanneer we buiten komen, verschijnt de Crowne om de hoek. Terwijl we drogen, varen we langs een zacht rode vuurtoren. “De *Grotta Azurra* kunnen we nu niet bezoeken, met hoogtij,” zegt Rocco. “Laten we aan land gaan.”

De Dream, een zestigmeterjacht, vaart net buiten aan de Marina Grande. Tientallen andere kanjers liggen in de haven. De jetset is vandaag ook op Capri! “Je kan zo’n jacht huren per dag,” zegt Rocco terwijl hij een plaatsje zoekt om aan te leggen. Ik vraag niet naar de prijs. *Small is beautiful*.

Op de kade is het een drukte van jewelste. Terrasjes, souvenirwinkeltjes, fruitstalletjes. Door de nauwe Via Tunglio klimmen we omhoog langs tuintjes, Maria-

beeldjes, zoete vijgengeur, guesthouses, garages, bonen en tomaten, muren, bananen, citroenen, huisjes, de geur van vers brood. Na honderden treden onder de brandende zon staan we naast een groot bord: “*funicolare*”. Die had ons sneller naar boven gebracht! Maar voor geen geld had ik de sfeer en geuren van de klim willen missen. Het hele eiland lijkt verzameld op het beroemde Piazzetta, officieel de Piazza Umberto I. De barokke koepel van de Santo Stefanokerk kijkt vanuit de hoogte toe op het gewriemel. De steegjes zijn autovrij. De winkeltjes met bekende merken tjokvol.

Napels zien?

“Hier is het te druk om te lunchen,” besluit ik. “Kom, we volgen de bordjes ‘Restaurant La Pergola’, die ik iets lager zag.” Nauwe straatjes iets verder van het centrum scheiden de luie toeristen van de echte verkenners. Om twaalf uur zit de familie die het restaurant uitbaat nog aan tafel op het uitgestrekte terras met prachtig vergezicht. Wij zijn de eerste gasten, een beetje vroeg naar Italiaanse normen. De eigenaar staat hier zelf in de keuken. Als voorgerecht nemen we alle vier de wereldbekende plaatselijke salade: *insalata alla Caprese*. Daarna een pasta. En een klein flesje Tiberio, van de fratelli Brunetto uit Anacapri, het tweede dorpje op het eiland. Ver beneden ons trekt de Dream een witte streep op

de bedrieglijk vlakke zee. Met dit uitzicht begrijp ik dat keizer Tiberius hier niet wegraakte en de laatste tien jaar van zijn leven vanop Capri regeerde. Ook de schrijvers Alexandre Dumas, Norman Douglas en Oscar Wilde waren hier graag. “Kan je Napels zien?” vraagt Jan-Frederik. “Niet echt, alleen de baai” antwoord ik snel.

De lunch was heerlijk. Tijd voor een bezoek aan de Villa Jovis, de ruïnes van de woning van keizer Tiberius, die in 1937 ontdekt zijn op de naar hem genoemde berg, is er niet. Beneden aan de haven is het even zoeken om onze kleine Crowne terug te vinden tussen de mastodonten. We zwaaien vriendelijk naar enkele groten der

Op weg naar Capri

Vlakbij Capri

Vlakbij Capri

De Crowne en de Vesuvius

PRAKTISCH

De Crowne kan je boeken via de conciërge van het hotel: www.towershotelsorento.com.

Restaurant La Pergola ligt aan de Traversa lo Palazzo 2, 80073 Capri, tel. 081 837 7414

In Castellamare di Stabia zijn archeologische opgravingen, antieke en moderne thermen, een kathedraal en een middeleeuwse burcht een bezoek waard. Sorrento ligt op een boogscheut.

aarde op het voordek van hun privécruierschip, acht meter boven ons. Rocco haalt weer alle 640 paarden van stal. Speedbootje varen is heerlijk. Het enige nadeel is dat je vliegensvlug terug bent.

In de lobby van het hotel is vandaag een tentoonstelling geopend. Mooie schilderijen van Napels in zwart-wit-grijs, een mengeling van fotografie en schilderkunst van de hand van Giovanni Manzo. “Morgen Napels zien?” vraagt Ingrid. “Napels zien?” herhaal ik. “Liever niet. Over veertig jaar!”

Vertrek aan de Grande Marina

Schilderij van Giovanni Manzo, Napels

Giovanni Manzo

Napels zien op een veilige manier:

www.gioannimanzo.com en www.napoliartmagazine.it

Giovanni Manzo è nato nel 1966 a Napoli dove vive e lavora. La necessità artistica, di Giovanni Manzo, si estrinseca nella descrizione delle metropoli, edifici, strade, fino a concepire un'immagine nuova e originale, che trova la sua massima espressione nella descrizione della sua città, Napoli. Una rivisitazione dei vicoli e delle strade storiche della città, viste al centro di una rivoluzione artistica, alla quale il pittore fa riferimento, al fine di ridare al mondo l'immagine di una metropoli contemporanea e moderna. Nelle tele di Giovanni Manzo si evince la quotidianità della vita cittadina: traffico, auto, motorini, taxi sono elementi imprescindibili nelle tele dell'artista, in netta contrapposizione all'immagine oleografica, di Napoli, che, per centinaia di anni, è stata tramandata alla storia dell'umanità. È uno sguardo al futuro, con la consapevolezza di ciò che, nei millenni, la città ha rappresentato nel mondo; la necessità di affrancarsi dai luoghi comuni e impressionare l'immaginario collettivo, attraverso una descrizione contemporanea, che faccia confondere l'osservatore quando la vede paragonata, ad esempio, ad un'immagine di New York.

“I miei quadri, visti da vicino, ricordano uno stile informale, astratto, ma l'osservatore più si allontana e meglio identifica l'immagine, reale e perfetta nelle dimensioni; e ciò non è altro che l'impressionismo, rivisitato in chiave moderna, attraverso la mia tecnica pittorica”. ♦

